

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LI. Fœdum & Emphyteusis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

nem ipsius extingueret, & in fidejussorem transferret, non est fidejussio, sed alius contractus, quo quis se debitorem constitueret loco alterius.

570 Unde ad fidejussorem requiritur 1°. ut principalis verè obligetur, cujus defectu fidejussio pro solutione usurarum est invalida.

2°. ut fidejussor non teneatur plus solvere, quàm principalis. *Nam eorum obligatio accessio est principalis obligationis, nec pejus in accessione potest esse, quàm in principali agente. L. 3. Instit. tit. 21. ff. fidejussores.*

3°. ut nec aliter teneatur, quàm principalis, non utique civiliter, si principalis solum teneatur naturaliter. Nisi fidejussor arctius se obligaverit.

4°. ut fidejussor conveniri non possit, nisi convento principali, id est adhibitâ a creditore diligentia ad solutionem à principali obtinendam. Quia, ut habetur in Authent. *presente Cod. de fidejuss. presente utraque, non permittitur intercessorem conveniri, nisi quàm reus (id est principalis debitor) invenius est minus idoneus, sive in totum, sive in partem.*

571 Excipe casum, quo satis constet, principalem non esse solvendo, vel quo fidejussor consenserit se primum conveniri posse, vel se negaverit fidejussorem, tunc excidit privilegio, ut primus conveniri non possit. *L. 10. de fidejussione. §. 1.*

572 Graviter peccat, qui pro eo fidejubet, quem credit non esse solvendo, sciens se etiam in defectum ipsius solvendo non esse. Quia hoc est dare creditori occasionem damni. At verò dare alicui occasionem damni, vel periculi, semper illicitum est. *S. Thomas q. 77. a. 3. in corp.*

Porro quoties principalis debitor fidejussori est causa damni, quia v. g. tempore condictionis non solvit, tenetur ipsi de damno, cap. *pervenit*, & cap. *constituit* de fidejussoribus. Quoties item quis pro alio fidejubet, suum heredem obligatum relinquit; cum rei (id est principalis debitoris) locum obtineat. *L. potest accipere ff. de fidejussor.*

573 Denique fidejussori contra principalem actio pro sua indemnitate competit, quatuor hisce casibus. 1°. dum principalis fuit in mora solvendi tempore condictionis. 2°. dum dissipator est bonorum suorum. 3°. dum à Judice compulsus fuit solvere pro principali. 4°. dum cum creditore pactus est de præstanda ipsi solutione. Tres priores casus habentur cap. *eum pro quo* de fidejussor. Quartum Glossa colligit ex lege quæ dicit *servanda esse pacta & conventiones.*

574 Fidejussioni affinis est *assuratio*, quæ definitur *alieni periculi præstatio*, seu contractus, quo quis alienæ rei, v. g. mercium navi impositarum, periculum suscipiendo, alterum securum facit. Cum susceptio talis periculi sit pretio æstimabilis, uti dicitur *L. periculi ff. de naut. fœnore, exigere, & recipere ali-*

quid, ut pretium periculi, non est usura, sed licitum. S. Antoninus 2. p. tit. 1. c. 7. §. 21.

Sequentes tamen concurrere debent conditiones. 1^a. ut pretium exigatur juxta proportionem periculi, attentâ æstimabilitate rei quæ asscuratur. 2^a. ut periculum verè subit, saltem probabiliter. 3^a. ut si res pereat, transeat in jus asscuratoris, dummodo satisfaciatur asscuratorio.

Ad majorem asscuracionem exigi solent pignus & hypotheca, in eo solum differentes, quod pignus sit res mobilis, hypotheca res immobilis, obligata pro debito, dataque in securitatem creditoris, ut ex illa haberi possit solutio, si aliunde deficiat.

CAPUT LI.

Feudum & Emphyteusis.

Feudum est contractus, quo possessio & dominium utile rei immobilis transfertur in alterum, sub onere fidelitatis, & obsequii personalis, retento dominio directo. Onus personale, quod subit feudatarius, vocatur homagium, ad quod obligatur in recognitionem domini directi. Absque cujus consensu rem in feudum acceptam alienare non potest.

Emphyteusis est contractus, quo possessio & dominium, non directum, sed utile rei immobilis transfertur in alium, sub onere reali pensionis statutis temporibus solvendæ. Differt à feudo, quod feudatarius non tenetur ad realem pensionem, sed ad obsequium personale. A locatione verò, quod per eam solum transfertur jus ad rem, non jus in re, sicut transfertur per emphyteusim, transfertur (inquam) vel in perpetuum, vel ad tempus non minus decennio. Unde Emphyteuta jus istud sive dominium utile, per donationem, vel permutationem, transferre potest, salvo jure domini directi, quod vocant jus retractus, & laudemii.

Jus retractus est illud, quod domino directo competit, ut rem emphyteuticam eodem pretio sibi vindicare possit, pro quo Emphyteuta rem illam in alterum transfudit. *Laudemium* autem est id, quod persolvendum est domino directo, v. g. fundi, dum fundus ille in novum possessorem transfertur.

Rem verò emphyteuticam amittit Emphyteuta, cum meliorationibus quas fecit, si per triennium pensionem solvere cessaverit. Quia *L. 2. Cod. de jur. emphyt.* cautum est, ut tunc excidat jure suo, si dominus voluerit, nisi aliter expressè partes convenerint. Et hoc quidem in emphyteusi Laicali: quia in ecclesiastica cessatione solutionis per biennium, jure suo excidit. *Authent. qui rem C. de sacros. Eccles. & cap. fin. extra. de locato & conducto.* nisi Emphyteuta celeri satisfactione consulere studuerit, prout dicitur ibidem. Moribus ta-

men nostris usitata non est poena illa, sed solum onus duplicatum canonem solvendi per triennium.

581 Nec re pereunte tantum ex parte, seu etiam in casu sterilitatis, Emphyteuta remissionem pensionis petere potest, sicut in locatione. Quia in locatione pensio constituitur pro modo, & qualitate fructuum, qui ex fundo percipi solent; in emphyteusi autem in recognitionem domini directi. Si tamen in emphyteusi quantitas pensionis taxata foret proportionaliter ad quantitatem fructuum, in dictis casibus diminutio, arbitrio boni viri, peti posset; quia tunc locatio potius quam emphyteusi in re censeri posset, quidquid sit de nomine, quo usi essent contrahentes. Neque enim verum est quod aliqui dicunt, locationem, factam ultra decennium, esse emphyteusim. Quia per locationem quantivis temporis dominium non transfertur. L. 39. ff. locati.

CAPUT LII.

Ludus & Sponsio.

582 **S**ponsio est contractus, quo duo, vel plures de rei eventu aut veritate certantes, sibi invicem spondent aliquod praemium, ut sit ejus qui veritatem fuerit assecutus. Hic contractus (ut bene observavit Doctor Huyghenius) non videtur habere multum utilitatis, sed (frequenter saltem) aliquid vanitatis, in eo consistentis, quod concertantium quilibet videri velit superasse alterum in assecutione veritatis. Potest tamen esse utilis, si fiat ad hoc ut finis imponatur contentionibus de veritate.

583 **U**t ergo licita sit sponsio, debet 1. fieri ex laudabili fine proxime dicto, non ex fine cupiditatis, vel vanae gloriae. 2. debet esse de materia licita, qualis non est sponsio cum iactante se crimen aliquod commissurum, quod illud non audebit facere: cum per eam malus animus alterius obfirmetur, & inflammetur ad illud committendum. Si quis tamen cum eo qui dicit se non peccaturum, spondeat quod peccabit, ipsum ad peccandum non stimulat, sed a peccando potius retrahit, & ideo licita videtur sponsio. 3. abesse debet omnis dolus & fraus, qua quis v. g. simulet se incertum de veritate contestata, cum certus sit. 4. uterque spondens esse debet de eventu, vel veritate dubius. Quamvis enim Sa verbo *contractus* n. 10. Malderus tr. 1. c. 12. dub. 1. Salas de lud. d. 25. Hurtadus de contract. disp. 7. diff. 9. existimant, quod de victoria certus cum altero spondere possit, modo alter ipsum absque dolo, & incertitudinis simulatione ad sponsonem pellexerit, nec tunc ad lucri restitutionem teneri. Verius est oppositum, quod tenent Wiggers tr. 5. c. 4. dub. 1. aliique plures apud Dianam p. 7. tr. 9. resol. 62. & p. 11. tr. 6. resol. 9. quia in omni

contractu servanda est aequalitas, quae non est, dum spondentium unus est certus, & absque periculo; alter incertus, periculoque expositus. Si tamen certus de certitudine sua incertum monuerit, & iste nihilominus certare voluerit, scienti & volenti non fit injuria.

Sed quid in casu, quo quatuor aspirant ad unam dignitatem exempli gratia, potestne quispiam cum singulis certare, quod non sint obtenturi, licet certus se lucraturum contra tres? Affirmant Lugo & Diana p. 7. tr. 9. resol. 64. quia singulae sponsones dubiae sunt, & disparatim fiunt. Alii negant, ob inaequalitatem manifeste resultantem ex quatuor illis sponsonibus, disparatim quidem factis, sic tamen ut ob concomitantiam ille qui cum quatuor spondet, v. g. cum singulis pro centum florenis, tantum possit perdere centum, possit vero lucrari, imò certus sit se lucraturum trecentos.

Ultima conditio ad licitam sponsonem, est, ut non misceantur sacra profanis, adeoque de eventu vel veritate aliqua temporali non certetur pro Missis, precibus, communionibus, &c. Non enim licet miscere sacra profanis, nec abuti rebus sacris ad animi relaxationem. Propterea namque Concilium Tridentinum sess. 4. temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quaeque convertuntur & torquentur verba & sententia S. Scripturae ..... mandata & praecepta, ad tollendam hujusmodi irreverentiam & contemptum, ne de casero quisquam quomodolibet ad similia audeat usurpare. Gregorius quoque Magnus l. 6. Regist. epist. 7. carpit Clericos quosdam, quod in electione Praelati cantassent: *Hae est dies quam fecit Dominus*, &c. Ob eandem rationem S. Thomas cit. q. 168. a. 2. ad 1. cum S. Ambrosio docet S. Scripturae verba non esse miscenda jocis & facetiis; quia cum doctrina sit de rebus maximis, misceri non debet minimis.

An facta duorum inter se sponsonem, quod alter altero velocius curret, perdidisse censetur, qui, uno volente currere, cum ipso currere non vult? Videtur quod sic: quia dum per unum non stat, quominus cursum fiat, per alterum stare videtur quod non impleat conditionem, dum ex parte alterius quasi impleta censetur. Negat tamen Lugo, si sponsio facta sit per modum ludi; quia licet ludens, licet incepto ludo non possit a ludo desistere, ludo tamen nondum inchoato potest a ludendo abstinere; ita similiter. Verum exemplum ludi in contrarium videtur posse retorqueri; quia postquam duo sponderunt se lufuros, uno a ludendo abstinere nolente, alter abstinere non potest. Sponsio vero, de qua quaestio, videtur implicite hoc importare, quod uterque curret.

Sed quid ludus? generatim sumptus est jucundum aliquod dictum, vel factum ad laxandum tantisper animum. Si dictum, vocatur